

**UCHWAŁA NR LXVI/520/2022
RADY GMINY JASŁO**

z dnia 29 grudnia 2022 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt. 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z późn. zm.) **Rada Gminy uchwala co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Jasło na lata 2023-2025 w brzmieniu określonym w załączniku.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasło.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2023 r.

Wiceprzewodniczący Rady
Gminy Jasło

Wincenty Ochwat

Załącznik do uchwały Nr LXVI/520/2022
Rady Gminy Jasło
z dnia 29 grudnia 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023 –2025

Jasło 2022 r.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO

NA LATA 2023-2025

Spis treści

WPROWADZENIE.....	4
ROZDZIAŁ I	5
PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN.....	5
ROZDZIAŁ II	8
DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE JASŁO.....	8
1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin na terenie Gminy Jasło	8
2. Analiza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.....	9
3. Powody przyznawania pomocy socjalnej rodzinom w latach 2019-2021.....	11
4. Asystentura.....	11
4.1 Asystent w kontekście ustawy „Za życiem”.....	13
5. Rodzina wspierająca.....	15
6. Praca socjalna.....	15
7. Poradnictwo specjalistyczne.....	16
8. Karta Dużej Rodziny.....	17
9. Dożywianie w szkole.....	18
10. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym.....	19
11. Wspieranie rodziny.....	20
12. Świadczenia rodzinne.....	20
13. Świadczenia wychowawcze.....	22
14. Analiza zjawiska alkoholizm.....	23
15. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie	24
ROZDZIAŁ III	26
ANALIZA SWOT.....	26
ROZDZIAŁ IV	29
ADRESACI, REALIZATORZY, PARTNERZY PROGRAMU	29
ROZDZIAŁ V	31

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO
NA LATA 2023-2025

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU	31
ROZDZIAŁ VI	35
MONITORING, EFEKTYWNOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU.....	35

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część społeczeństwa, stanowi jego najmniejszą, a zarazem podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną. Rodzina jest pierwszym i podstawowym środowiskiem wychowawczym dziecka. To tutaj nabywa ono wiedzę o otaczającym je świecie, panujących między ludźmi stosunkach. Uczy się wyrażać swoje uczucia oraz wartościować co jest dobre, a co złe. Wychowują się w niej kolejne pokolenia, które w późniejszym okresie swojego życia kreują społeczeństwo. Rodzina kształtuje osobowość młodego pokolenia, postawę społeczną i wyznacza koleje jego losu. Dlatego tak ważne jest zachowanie prawidłowych ról społecznych. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii, jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Długoletnie przebywanie rodziny w sytuacji kryzysowej może spowodować całkowite zerwanie więzi rodzinnych i w konsekwencji umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą strukturą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby pozostało w niej jak najdłużej. Dlatego też, aby rodzina prawidłowo wykonywała swoje funkcje, należy ją wspierać poprzez szeroko rozumianą pracę, w najbliższym jej otoczeniu, bez konieczności odrywania dziecka od rodzin.

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowanego w Gminie Jasło w latach 2020-2022 r. i został opracowany w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. Opracowanie i realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023 – 2025 należy do zadań własnych Gminy (art. 176 ust. 1 w/w ustawy).

Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Jasło na lata 2023-2025 jest programem, którego głównym założeniem jest tworzenie warunków sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny poprzez rozwijanie systemu profilaktyki, wsparcia dzieci oraz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych z terenu Gminy Jasło.

ROZDZIAŁ I

PODSTAWA PRAWNA DZIAŁAŃ W RAMACH GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZIN

Instytucja rodziny jest regulowana przez wiele aktów prawnych zarówno w Polsce, jak i w prawie międzynarodowym.

Pierwszym i podstawowym aktem prawnym w Polsce jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, której art. 16 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej¹.

Szczególną uwagę dotyczącą unormowań prawnych członków rodziny poświęcono w Kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, gdzie określono tematykę zawierania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Nie można nie wspomnieć o prawie międzynarodowym dotyczącym rodziny. Zgodnie z art. 16 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka „rodzina jest naturalną i podstawową komórką społeczeństwa i ma prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa”. O prawie do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia rodzinie pełnego rozwoju stanowi natomiast pkt 16 pierwszej części Europejskiej Karty Społecznej².

---

¹ *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*

² *Europejska Karta Społeczna* sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U.99 r. 8. 67).

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Podstawą prawną działań w Gminnym Programie Wspierania Rodzin dla Gminy Jasło jest spójność z kierunkami działań przyjętych w następujących aktach prawnych:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny

W oparciu o art. 176 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2022 r. poz. 447 z póź. zm.), do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny,
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2020-2022

---

oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
- c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

4. Finansowanie:

- a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
- b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w **art. 29** *pomoc rodziny wspierającej* ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające,

5. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym,

6. Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie,

7. Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Program wspierania rodzin zawiera działania zmierzające do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach poprzez:

- ❖ wzmocnienie funkcji rodziny,
- ❖ rozwijanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- ❖ podniesienie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny,
- ❖ pomoc w integracji rodziny,
- ❖ przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny,
- ❖ dążenie do reintegracji rodziny.

ROZDZIAŁ II

DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE JASŁO

1. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej rodzin na terenie Gminy Jasło.

Gmina Jasło położona jest w południowo-wschodniej części Polski, na terenie powiatu jasielskiego w województwie podkarpackim. Jest to gmina wiejska, w jej skład wchodzi 17 sołectw: Bierówka, Brzyście, Chrzastówka, Gorajowice, Jareniówka, Kowalowy, Łaski-Sobniów, Nieglowice, Niepla, Opatcie, Osobnica, Szebnie, Trzcinią, Warzyce, Wolica, Zimna Woda, Żółków.

Na podstawie danych statystycznych Urzędu Gminy w Jasle liczba mieszkańców na przestrzeni ostatnich trzech lat przedstawia się następująco.

Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2019-2021.

Wyszczególnienie	2019r.	2020r.	2021r.
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	16510	16405	16375
KOBIETY			
Ogółem	8392	8336	8306
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	8118	8069	8069

Źródło: Dane statystyczne UG Jasło.

Według danych na koniec 2021 r. Gmina Jasło liczyła 16375 mieszkańców, tj. o 135 osób mniej niż na koniec 2019 r. Spadek liczby ludności nastąpił na skutek malejącej liczby urodzeń. Według stanu na 31 grudnia 2021 r. liczba ta spadła o 30 osób w stosunku do roku poprzedniego.

W strukturze płci dominują kobiety, których liczba na koniec 2021 r. była większa o 237 od mężczyzn. Porównując rok 2019 z 2020 obserwujemy nieznaczny spadek liczby

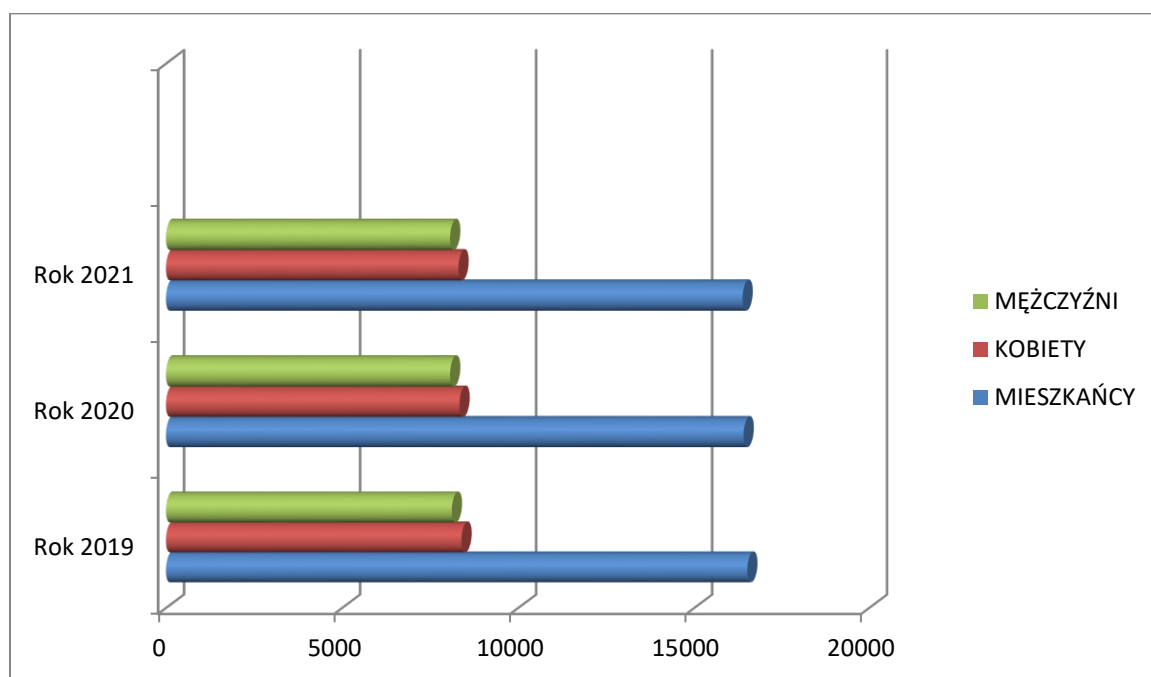

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

mężczyzn, rok 2021 utrzymuje się na tym samym poziomie co poprzedni.

Poniższy wykres obrazuje stopniowy spadek populacji w 2021 r. w stosunku do lat ubiegłych.

Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2019-2021.

Źródło: Opracowanie własne

Jak widać z przedstawionych wyżej danych liczba mieszkańców Gminy systematycznie spada. W stosunku do roku 2019 spadła o 135 osób.

2. Analiza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Instytucją realizującą szeroko rozumianą pomoc osobom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej, doświadczających problemów zakłócających samodzielne funkcjonowanie jest Gminny Ośrodek Pomocy społecznej w Jasle.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

W poniższych tabelach została przedstawiona liczba i struktura rodzin objęta pomocą w latach 2019-2021 przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle.

Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	346	399	262

Źródło: Sprawozdanie GOPS, MPiPS

Tabela nr 3. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin z dziećmi:	130	148	90
w tym z 1 dzieckiem	48	56	34
w tym z 2 dzieci	52	56	30
w tym z 3 dzieci i więcej	30	36	26

Źródło: Sprawozdanie GOPS, MPiPS

Tabela nr 4. Liczba rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021

	2019	2020	2021
Liczba rodzin niepełnych	37	36	28
w tym z 1 dzieckiem	21	19	13
w tym z 2 dzieci	12	12	8
w tym z 3 dzieci i więcej	4	5	7

Źródło : Sprawozdanie GOPS, MPiPS

Analizując liczbę rodzin objętych pomocą społeczną na przełomie lat 2019-2021 obserwuje się spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia GOPS.

Z danych statystycznych dotyczących rodzin niepełnych można zauważyć, że również nastąpił nieznaczny spadek liczby tych rodzin, jak i dzieci w nich wychowywanych.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

---

3. Powody przyznawania pomocy socjalnej rodzinom w latach 2019-2021.

Głównymi przyczynami udzielania pomocy finansowej są: ubóstwo, sieroctwo, bezdomność, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie, potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizm, zdarzenie losowe oraz klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Z danych statystycznych ośrodka wynika, że w 2021 r. główną przyczyną przyznawania pomocy było ubóstwo, zdiagnozowane u 195 rodzin korzystających ze wsparcia, bezrobocie występujące w 151 rodzinach, niepełnosprawność zidentyfikowana w 117 rodzinach oraz długotrwała lub ciężka choroba występujące w 100 rodzinach.

Problemem, który występował u 46 rodzin objętych pomocą Ośrodka Pomocy Społecznej była bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Występowanie tej dysfunkcji wiązać może się z koniecznością przyznania rodzinie wsparcia asystenta rodziny. Jest to zadanie nałożone na Gminę ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

4. Asystentura.

Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego. Asystent rodziny kierowany jest do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego.

Potrzeba podejmowanych przez niego działań pomocowych ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny ma istotne znaczenie już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Działania asystenta polegają na aktywnym wspieraniu rodziny, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania przez tę rodzinę. Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemów danej rodziny. Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia. Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

4.1. Asystent w kontekście Ustawy „Za życiem”

Asystent rodziny, na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzi działania skierowane do rodzin przeżywających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczej. Z dniem wejścia w życie ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, poszerzył się obszar działań asystenta rodziny poprzez przypisanie mu funkcji koordynatora kompleksowego wsparcia dla kobiet w ciąży i ich rodzin. Ponadto do działań asystenta rodziny należy współpraca z innymi służbami z różnych systemów, w tym z podmiotami udzielającymi świadczeń zdrowotnych, pracującymi na rzecz kobiety w ciąży i jej rodziny.

Celem oddziaływań asystenta rodziny w ramach realizacji ustawy i programu „Za życiem” jest lepsze funkcjonowanie kobiet w ciąży, w szczególności ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych oraz rodzin z niepełnosprawnym dzieckiem poprzez koordynację poradnictwa w zakresie pielęgnacji, opieki i wychowania dziecka z niepełnosprawnością oraz kwestii prawnych, czy pomocy psychologicznej, rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Według ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” do zadań asystenta należy:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne,
- zapoznanie kobiety w ciąży i rodziny z Informatorem „Uprawnienia w ramach ustawy dla kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z dnia 16.02.2017 roku, dotyczące wsparcia,
- opracowanie wspólnie z kobietą w ciąży i rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia,
- koordynacja poradnictwa i wsparcia dla kobiet w ciąży i rodzin,
- występowanie przez asystenta rodziny w imieniu osób, na ich żądanie, do podmiotów (z wyłączeniem świadczeniodawców) w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia, na podstawie pisemnego upoważnienia.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Do dominujących działań należy wsparcie instrumentalne, informacyjne i emocjonalne, a w przypadku problemów opiekuńczo- wychowawczych- pedagogizacja.

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jasle zatrudniony jest jeden asystent rodziny. Rodziny z którymi współpracuje wyrażały chęć skorzystania z pomocy asystenta lub były zobowiązane przez Sąd do tej współpracy. Głównym celem wspierania rodziny była poprawa funkcjonowania rodziny w zakresie wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W rodzinach wymagających wsparcia asystenta prowadzona była praca mająca na celu rozwiązywanie problemów opiekuńczo-wychowawczych, a także socjalno-bytowych.

Poniższa tabela przedstawia jak na przestrzeni 2019-2021 zmieniała się liczba rodzin korzystających z pomocy asystenta.

Tabela nr 5. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.

L.p	Wyszczególnienie	Wykonanie		
		2019	2020	2021
1.	Liczba asystentów rodziny w gminie	1	1	1
2.	Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny ¹⁾ , z tego:	18	13	16
2.1.	do 3 miesięcy	0	0	3
2.2.	powyżej 3 do 12 miesięcy	6	1	3
2.3.	powyżej 1 roku	4	8	7
3.	Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	2	3	3
4.	Liczba dzieci w rodzinach	33	20	30
5.	Liczba rodzin, z którymi asystent rodziny zakończył pracę, w tym:	6	1	1
5.1.	Ze względu na osiągnięcie celów	4	1	0
5.2.	Ze względu na zaprzestanie współpracy przez rodzinę	2	0	0
5.3.	Ze względu na brak efektów	0	0	1
5.4.	Ze względu na zmianę metody pracy	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GOPS.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Na przestrzeni analizowanych lat liczba rodzin, które zostały zobowiązane do współpracy z asystentem rodziny przez Sąd wzrosła z 2 do 3. W latach 2019 – 2021 asystent rodziny zakończył pracę w 8 rodzinach. Najczęstszą z przyczyn zakończenia pracy w rodzinie było osiągnięcie zamierzonych celów, natomiast najrzadsza przyczyna to brak efektów pracy.

5. Rodzina wspierająca.

Innym sposobem wsparcia rodziny problemowej, wymagającej przezwyciężenia kryzysu, jest zapewnienie jej pomocy poprzez rodzinę wspierającą. Zadaniem takiej rodziny jest pomoc w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego czy kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Formy takiej współpracy (ale nie wyręczenia!), mogą być bardzo różnorodne, uzależnione są od uzgodnień między zainteresowanymi rodzinami i zależą od pomysłowości i inicjatywy osób bezpośrednio zaangażowanych. Rodzina powołana do pełnienia tej funkcji może pochodzić z bezpośredniego otoczenia. Ustanawia ją Wójt właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny wspieranej po uzyskaniu pozytywnej opinii Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej, wydanej na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego. Niezmiernie trudno jest pozyskać rodzinę wspierającą. Wynika to z faktu, że na ogół brak jest chętnych do pełnienia takich ról. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle co roku podejmuje działania mające na celu pozyskanie rodzin do pełnienia funkcji rodziny wspierającej. Rodziny chętne do pełnienia takiej funkcji mogą zgłaszać swoją kandydaturę do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jaśle.

6. Praca socjalna.

Praca socjalna to elementarna pomoc świadczona przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle. Jej zadaniem jest działanie na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w środowisku społecznym. Zapewnienie osobie/rodzinie wsparcia w dążeniu do pełnienia odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi jest podstawowym kierunkiem podejmowanych kroków.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Praca socjalna prowadzona jest z osobami lub rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej oraz ze społecznością lokalną, w celu nawiązania współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokojenia potrzeb członków społeczności. Praca socjalna spełnia szereg istotnych funkcji:

- ratowniczą - jest mechanizmem ratującym rodziny i jednostki w sytuacjach kryzysowych,
  - wspierającą - w edukowaniu do samodzielności w rozwiązywaniu własnych problemów,
  - profilaktyczną – w zakresie zapobiegania wykluczeniu społecznemu,
  - partycypacyjną - budującą lokalne powiązania, koalicje na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, angażującą środowiska do współdziałania.
- Działalność pracownika socjalnego polega na mobilizacji osób, rodzin, a w razie potrzeby lokalnych środowisk do podejmowania działań na rzecz jednostki. Profesjonalista w tym zawodzie potrafi wydobyć umiejętności do pokonywania trudności i wykorzystać zasoby tkwiące w tych osobach, rodzinach i grupach pozwalające osiągnąć wytyczony cel.

Tabela nr 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019-2021

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba rodzin	159	151	119
Liczba osób w rodzinach	405	345	255

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS -MPiPS

7. Poradnictwo specjalistyczne.

Poradnictwo specjalistyczne jest niezbędne w procesie pomocy osobom i rodzinom, które wymagają profesjonalnego wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów życiowych, bez względu na posiadany dochód. Poradnictwo prawne, psychologiczne i rodzinne jest w podstawowym pakiecie tychże usług. Poradnictwo prawne realizowane jest przez udzielanie informacji o obowiązujących przepisach z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, zabezpieczenia społecznego, itp. Poradnictwo psychologiczne dotyczy diagnozowania, profilaktyki i terapii. Poradnictwo rodzinne obejmuje problemy funkcjonowania rodziny, a także terapię rodzinną.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Celem realizacji poradnictwa specjalistycznego jest poprawa jakości życia osób zwracających się o pomoc, ich rozwój i optymalizacja prawidłowego funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego, zawodowego, itp.

W gminie Jasło powstał Punkt Informacyjno-Konsultacyjny ds. uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który działa od 1 lipca 2021 roku przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Jaśle. Do zadań jednostki należy w szczególności: prowadzenie działalności informacyjno-konsultacyjnej, udzielanie poradnictwa psychoterapeutycznego, prawnego i socjalnego dla osób dotkniętych problemem przemocy w rodzinie, osób dotkniętych problemem uzależnień, interweniowanie w odpowiednich instytucjach, udostępnianie bazy danych o instytucjach i formach pomocy; organizowanie kampanii społecznych, współdziałanie z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. W 2021 roku z poradnictwa specjalistycznego w Punkcie skorzystało 124 osoby, w tym z:

1. poradnictwa psychologicznego - 6 osób,
2. poradnictwa prawnego – 2 osoby,
3. poradnictwa socjalnego – 114 osób,
4. poradnictwa specjalisty ds. przemocy z KPP w Jaśle – 2 osoby.

Mieszkańcy Gminy Jasło mają również zapewniony dostęp do specjalistów, m.in. w: instytucjach funkcjonujących na terenie powiatu jasielskiego tj: Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Jaśle, Ośrodku Interwencji Kryzysowej w Jaśle.

8. Karta Dużej Rodziny.

Od 2014 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle jest realizatorem Ogólnopolskiej Karty Dużej Rodziny, dzięki której rodziny wielodzietne, tzn. które mają troje lub więcej dzieci, mogą korzystać z określonego systemu ulg.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Tańsze bilety na wydarzenia kulturalne, wystawy, muzea, przejazdy komunikacją publiczną – na to mogą liczyć rodziny wielodzietne dzięki Karcie Dużej Rodziny. Karta upoważnia do korzystania ze zniżek na terenie całego kraju. Karta ta to system zniżek dla rodzin wielodzietnych w instytucjach publicznych oraz innych podmiotów, które przystąpią do programu. Karta Dużej Rodziny przyznawana jest dzieciom do ukończenia 18. lub 25. roku życia, jeśli uczą się jeszcze w szkole lub studiują. Rodzice mogą korzystać z Karty dożywotnio. Osobom niepełnosprawnym Karta wydawana jest na czas obowiązywania orzeczenia o niepełnosprawności.

Poniżej przedstawiono liczbę rodzin, która skorzystała z KDR w latach 2019-2021.

Tabela nr 7. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na przełomie lat 2019-2021.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba wydanych Ogólnopolskich Kart Dużej Rodziny	678	226	223

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GOPS.

Na podstawie załączonej tabeli widać, że liczba wydanych kart w roku 2021 znacznie spadła w porównaniu z rokiem 2019.

9. Dożywianie dzieci i młodzieży w szkole.

Kolejnym uzupełnieniem pomocy realizowanej w Gminie Jasło na rzecz rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej jest pomoc w formie dożywiania w szkole, realizowanego w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023. Strategicznym celem Programu jest ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach lub znajdujących się w trudnej sytuacji, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów z terenów objętych wysokim poziomem bezrobocia i ze środowisk wiejskich.

Dzięki w/w Programowi w 2021r. 108 dzieci mogło skorzystać z bezpłatnych posiłków w szkołach.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

Dane dotyczące liczby dzieci objętych Programem w latach 2019-2021 oraz wysokości środków przeznaczonych na realizację Programu zawarto w tabeli poniżej.

Tabela nr 8. Liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole oraz wydatki na realizację Programu.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba dzieci korzystających z posiłków	170	136	108
Wydatki na realizację Programu dożywiania	105.936,00	46.689,10	49.797,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GOPS.

Z danych przedstawionych w tabeli, w roku 2020 zauważamy znaczny spadek ilości dzieci korzystających w szkołach z dożywiania w stosunku do roku 2019. Jak widać ewaluacja ilości uczniów przyczyniła się do zmniejszenia wydawanych posiłków, a co za tym idzie, obniżenia wydatków na ten cel. Porównując rok 2021 mimo, iż liczba dzieci korzystających z posiłków w szkole zmniejszyła się, a wydatki na ten cel nieznacznie się zwiększyły.

10. Pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym.

Stypendium szkolne może otrzymać uczeń, słuchacz, którego rodzina znajduje się w trudnej sytuacji materialnej, jeśli dochód na jednego członka rodziny nie przekracza kwoty określonej w art. 8 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej. Przyznawanie pomocy materialnej dla uczniów realizowane jest na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty. Stypendium szkolne przyznawane jest w formie refundacji poniesionych kosztów.

Tabela Nr 9. Liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego w latach 2019-2021

Lp	WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
1.	Liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego	137	205	168
2.	Zasiłek losowy	4	0	0
3.	Wydatki poniesione na stypendium szkolne	185.284,00	153.625,85	126.309,42

Źródło: Opracowanie na podstawie danych statystycznych GOPS.

Jak widać na przedstawionej tabeli, w 2020 roku liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego była najwyższa i wynosiła 205. Wydatki poniesione na stypendium szkolne w przeciągu trzech lat miały tendencję spadkową.

11. Wspieranie rodziny.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle ściśle współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, którego zadaniem jest zapewnienie dzieciom pozbawionym opieki rodziców biologicznych wsparcia w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Liczbę dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych oraz koszty współfinansowane przez gminę Jasło pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, zgodnie z zawartymi umowami ze Starostą Jasielskim przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 10. Liczba dzieci z Gminy Jasło umieszczonych w pieczy zastępczej oraz środki finansowe przeznaczone na ten cel.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba dzieci w pieczy zastępczej ogółem	8	8	8
Odpłatność za pobyt dziecka w pieczy zastępczej	13.458,61	38.063,24	56.877,02

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań GOPS w Jaśle.

Dane zawarte w powyższej tabeli pokazują, że liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w ostatnich latach utrzymuje się na stałym poziomie.

12. Świadczenia rodzinne.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaśle od 1 maja 2004 r. realizuje zadania określone często jako system zabezpieczenia społecznego. System ten obejmuje wypłatę świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Tabela nr 11. Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń rodzinnych z wyszczególnieniem.

Wyszczególnienie	2019 Liczba rodzin	2020 Liczba rodzin	2021 Liczba rodzin
Zasiłki rodzinne	496	425	341
Zasiłki pielęgnacyjne	487	483	483
Świadczenia pielęgnacyjne	94	108	148
Jednorazowa zapomoga z tyt. urodzenia dziecka	9	10	14
Specjalny zasiłek opiekuńczy	16	17	3
Świadczenie rodzicielskie	49	28	32
Zasiłek dla opiekuna	18	15	8
„Za życiem”	5	0	1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GOPS.

Na przestrzeni 3 lat obserwuje się tendencję spadkową liczby rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych. Zauważalna tendencja spadkowa wynikać może z poprawy warunków bytowych oraz faktu, że w starzejącym się społeczeństwie, mieszkańcy w wieku poprodukcyjnym otrzymują wypracowane przez siebie świadczenia i nie kwalifikują się do korzystania z zasiłków wypłacanych przez GOPS.

Kolejną formą wsparcia, w szczególności dla rodzin niepełnych, są świadczenia z systemu świadczeń alimentacyjnych. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia albo w przypadku, gdy uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia. Natomiast w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności – bezterminowo.

Dane dotyczące wypłaconych w Gminie Jasło świadczeń z funduszu alimentacyjnego w latach 2019 - 2021 pokazano w tabeli nr 10.

Tabela nr 12. Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń alimentacyjnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	43	46	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GOPS.

Jak widać, na przestrzeni trzech lat liczba rodzin korzystająca z systemu świadczeń alimentacyjnych utrzymuje się na podobnym poziomie, tj. oscyluje w granicach 40 rodzin.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO
NA LATA 2023-2025

13. Świadczenia wychowawcze.

Świadczenie wychowawcze tzw. Rodzina 500 plus – realizowany w Polsce od 1 kwietnia 2016 r. program państwowy mający za zadanie pomóc rodzinom w wychowaniu dzieci poprzez comiesięczne świadczenia wychowawcze na każde dziecko w rodzinie w wysokości 500 złotych. Poniższa tabela przedstawia liczbę dzieci objętych świadczeniem 500+.

Tabela nr 13. Liczba dzieci objętych świadczeniem 500+.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba rodzin	1792	1770	1853
Liczba dzieci	2788	2917	3006

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych statystycznych GOPS.

W 2020 r. zauważalna jest najniższa liczba rodzin, które skorzystały ze świadczeń wychowawczych. Liczba dzieci, na które zostało wypłacone świadczenie 500+, w roku 2021 wzrosło o 218 porównując do roku 2019.

Świadczenie „Dobry Start” to 300 zł jednorazowego wsparcia dla wszystkich uczniów rozpoczynających rok szkolny. Rodziny otrzymają świadczenie bez względu na dochód. Świadczenie dobry start przysługuje raz w roku **na dziecko uczące się w szkole, aż do ukończenia przez nie 20 roku życia. Dzieci niepełnosprawne, uczące się w szkole, otrzymają świadczenie do ukończenia przez nie 24 roku życia.**

Liczbę dzieci objętych świadczeniem przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 14. Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach świadczenia „Dobry start”.

	2019	2020	2021
Liczba dzieci	2027	2033	0

Źródło: Opracowanie na podstawie sprawozdań Świadczeń Wychowawczych z GOPS w Jasle.

W przeciągu dwóch lat 2019-2020 widać nieznaczna tendencję wzrostową. Od roku 2021 instytucją przyznająca świadczenie „Dobry start” jest Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

14. Analiza zjawiska alkoholizmu.

Nie ulega wątpliwości, że alkoholizm ma szkodliwy, choć jednocześnie bardzo zróżnicowany wpływ na życie całej rodziny i dzieci. Jest on czynnikiem wysokiego ryzyka wystąpienia emocjonalnych problemów u dzieci dorastających w rodzinach z tym problemem. Podstawowe funkcje rodzicielskie zostają przez alkoholizm bardzo wyraźnie naruszone. Gdy jedno lub oboje rodziców pije, ich emocjonalne napięcie poważnie zakłóca zdolność do sprawowania należytej opieki i tworzenia dziecku prawidłowego środowiska, w którym powinno się rozwijać.

Na podstawie danych statystycznych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych poniżej została przedstawiona tabela obrazująca skalę problemu alkoholowego na przełomie lat 2019-2021, z którym borykają się rodziny na terenie Gminy Jasło.

Tabela nr 15. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba zgłoszonych do GKRPA ogółem, w tym:	25	23	33
kobiety	2	0	3
mężczyźni	23	23	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań GKRPA

Jak widać, w przeciągu trzech lat najmniejsza liczba zgłoszeń przypadła na rok 2020. Liczba osób uzależnionych od alkoholu zgłoszonych do GKRPA wzrosła w 2021 roku o 10 osób w porównaniu do roku 2020. Wyszczególniając osoby uzależnione, ilość kobiet utrzymuje się na podobnym, niskim poziomie, natomiast u mężczyzn również widzimy zwiększenie liczby zgłoszonych w roku 2021.

15. Analiza zjawiska przemocy w rodzinie.

Termin przemoc w rodzinie „jest wykorzystywany dla określenia działań i zaniechań występujących w różnych związkach międzyludzkich. Obejmuje on każdą formę przemocy w sytuacji, gdy ofiarę i sprawcę łączy pewna forma związku osobistego lub, gdy pozostawali oni w takim związku w przeszłości. Przemoc wewnątrzrodzinną należy określić jako: wszelkie formy złego traktowania członków rodziny, zwłaszcza w sytuacji, kiedy nie są oni w stanie skutecznie się bronić, wszelkie działania aktywne jak i pasywne, które godzą w osobistą wolność jednostki i przyczyniają się do jej szkody psychicznej lub fizycznej, niezgodne ze społecznymi normami i standardami wzajemnych relacji w rodzinie”³.

Tabela nr 16. Statystyka interwencji Policji zakończonych wypełnieniem formularza Niebieska Karta, Liczba doświadczających przemocy i sprawców przemocy na terenie Gminy Jasło w latach 2019-2021

WYSZCZEGÓLNIENIE	2019	2020	2021
Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie-ogółem, w tym:	41	28	63
kobiety	30	23	48
mężczyźni	3	3	9
dzieci	8	2	6
Liczba rodzin, w których była prowadzona procedura „Niebieskiej Karty”	33	22	48
Liczba zakończonych spraw w ramach procedury „Niebieska Karta”	32	29	47

Źródło: Sprawozdanie z realizacji krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Na przełomie lat 2019-2021, zauważalny jest w 2021 r. bardzo duży wzrost liczby osób doświadczających przemocy domowej, co też przekłada się na wzrost liczby rodzin, w których prowadzono procedurę Niebieska Karta.

3 D. Lalak., T. Pilch, (red) *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, Warszawa 1999r., s.220.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO NA LATA 2023-2025

ROZDZIAŁ III

ANALIZA SWOT

W celu opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2023-2025 dokonano analizy SWOT. Polega ona na posegregowaniu posiadanych informacji na cztery grupy: słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia. Pozwala nam również ocenić, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów.

Szczegóły analizy przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 17. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników GOPS we wspieraniu rodziny. • Wykorzystanie różnych form pracy z rodziną (indywidualna, grupowa). • Zapewnienie przez Gminę rodzinom dysfunkcyjnym wsparcia asystenta rodziny, • Poprawna identyfikacja i monitoring występujących problemów, z którymi borykają się rodziny zamieszkujące Gminę Jasło (alkoholizm, przemoc domowa) przez władze lokalne. • Działalność organizacji pozarządowych mających na celu przeciwdziałanie problemom społecznym • Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Spektakle profilaktyczne w Szkołach Podstawowych realizowane przez GKRPA • Szkolenia dla sprzedawców napojów	<ul style="list-style-type: none"> • Niewystarczające środki na realizację i poszerzenie ofert wsparcia rodziny. • Niewystarczająca ilość lokali chronionych/mieszkań socjalnych. • Bezradność i niskie kwalifikacje opiekuńczo-wychowawcze rodziców. • Brak prawidłowych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych. • Występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i roszczeniowość rodziców. • Niewystarczająca oferta wsparcia dla rodziców dzieci niepełnosprawnych. • Uzależnienie członków rodzin od alkoholu. • Narastająca przemoc w rodzinach. • Bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie. • Brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży. • Brak rodzin wspierających. • Brak zaplecza zabezpieczającego

<p>alkoholowych realizowane przez GKRPA w ramach profilaktyki.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konkurs plastyczny w szkołach- „Stop przemoc” • Aktywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz rodziny, tj. Policji, Gminy, PPP, PCPR, Sąd, GKRPA, Szkoły, Przedszkola. • Poprawa działań interwencyjnych w zakresie wykrywalności przemocy domowej. • Wzrost efektywności w zakresie realizacji procedury "Niebieska Karta". • Inicjowanie interdyscyplinarnego wsparcia na rzecz rodziny. • Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (prawne, psychologiczne) i usług opiekuńczych dla rodzin wymagających takiego wsparcia. • Funkcjonowanie na terenie powiatu Ośrodka Interwencji Kryzysowej. • Funkcjonowanie w gminie Karty Dużej Rodziny. • Realizacja Programu „Opieka wytchnieniowa” m.in. dla opiekunów dzieci niepełnosprawnych. • Pozyskiwanie środków unijnych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego 	<p>egzekucję eksmisji sprawców przemocy w rodzinie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zjawisko marginalizacji społecznej w szczególności dzieci i młodzieży. • Niski poziom aktywności osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej w zakresie wykorzystywania własnych zasobów, w celu przezwyciężenia sytuacji kryzysowych. • Brak gotowości- wzorce pokoleniowe.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój innowacyjnych metod wsparcia rodziny w pracy asystenta rodziny oraz pracownika socjalnego. • Możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy europejskich. • Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w działania na rzecz dziecka i rodziny. • Zbudowanie zintegrowanego systemu wsparcia. • Podnoszenie świadomości społecznej poprzez edukację rodziców, w szczególności w zakresie kompetencji rodzicielskich. • Zmiana postawy społeczeństwa wobec problemów występujących w rodzinie (korzystanie ze 	<ul style="list-style-type: none"> • Dalsze utrwalanie się zjawisk negatywnych w sferze społecznej. • Zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców. • Osłabienie wartości rodzinnych, zachwianie relacji rodzic – dziecko. • Społeczne przyzwolenie na nadużywanie alkoholu. • Wzrost kosztów utrzymania rodziny. • Przerzucanie odpowiedzialności za losy rodziny na instytucje. • Rozpad związków- rozwody, separacje, wyjazdy zagraniczne. • Uzależnienie rodzin od otrzymywanej pomocy finansowej oraz zjawisko dziedziczenia biedy. • Wzrost liczby rodzin dysfunkcyjnych

<p>specjalistycznej pomocy).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych. • Podnoszenie kwalifikacji przez służby wspierające rodzinę. • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę. • Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. 	<p>w gminie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Występowanie zjawisk patologicznych w rodzinach (uzależnienia, przemoc)
---	--

Źródło: Opracowanie własne.

Powyższa analiza SWOT została skonstruowana w oparciu o stan wiedzy i doświadczenie pracowników GOPS w Jasle oraz osób zajmujących się pomocą rodzinie.

Ciągły monitoring spraw związanych z pomocą społeczną, znajomość występowania problemów i tematyki związanej z szeroko rozumianą polityką prorodzinną i społeczną pozwoliło na wyodrębnienie przedstawionych w analizie słabych i mocnych stron, jak również szans i zagrożeń.

Cieszy fakt, że dominują mocne strony jakie posiada Gmina Jasło i istnieje realna perspektywa, by eliminować słabe strony i zagrożenia.

Korzystając z szans, doskonaląc metody działania oraz kształtując odpowiednią politykę społeczną Gminy można wiele zmienić.

ROZDZIAŁ IV

ADRESACI, REALIZATORZY, PARTNERZY PROGRAMU

Program skierowany jest do:

- Rodzin z terenu Gminy Jasło przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze,
- Dzieci i młodzieży, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- Rodzin, którym zostały odebrane bądź ograniczone prawa rodzicielskie,
- Rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w rodzinie zastępczej,
- Rodziców, których dzieci znalazły się w pieczy zastępczej,
- Rodzin dysfunkcyjnych,
- Społeczności lokalnej,
- Przedstawicieli instytucji, organizacji oraz służb pracujących na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

Realizatorzy i partnerzy programu:

Założenia programu Wspierania Rodzin w ramach swoich kompetencji winny realizować samorządowe jednostki organizacyjne, właściwe organizacje pozarządowe i inne podmioty mające kontakt z dzieckiem i rodziną.

W Gminie Jasło będą to następujące podmioty:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle
- Urząd Gminy w Jasle
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Jasło
- Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Jasło
- Komenda Powiatowa Policji w Jasle
- Placówki Oświatowe na terenie Gminy Jasło
- Placówki Służby Zdrowia na terenie Gminy Jasło

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO

NA LATA 2023-2025

- PCK z siedzibą w Jaśle
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Jaśle
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Jaśle
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Jaśle
- Organizacje pozarządowe

W realizacji swoich zadań ww. podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet, także wówczas, gdy nie stanowi ono ich podstawowej misji.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO
NA LATA 2023-2025

ROZDZIAŁ V

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

Głównym celem Gminnego Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Jasło na lata 2023-2025 jest rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

Tabela nr 18. Cele i działania programu.

Cel szczegółowy 1: Wsparcie rodzin w realizowaniu funkcji ekonomicznej i tworzenie warunków, które umożliwią zaspokojenie podstawowych potrzeb rodziny.

L.P	ZADANIE	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY PROGRAMU	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Zapewnienie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej	2023-2025	GOPS	-liczba rodzin i osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej	Budżet gminy Budżet państwa
2.	Zapewnienie posiłku dzieciom i młodzieży	2023-2025	GOPS	- liczba dzieci, uczniów i młodzieży korzystających z gorącego posiłku w placówkach oświatowych - liczba osób i rodzin korzystających ze świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne z programów/projektów
3.	Objęcie rodzin pomocą w formie stypendiów szkolnych i zasiłków szkolnych	2023-2025	GOPS	- liczba przyznanych stypendiów szkolnych -liczba przyznanych zasiłków szkolnych	Budżet gminy Budżet państwa
4.	Współfinansowanie	2023-2025	Gmina Jasło/GOPS	- liczba dzieci	Budżet gminy

	pobytu dzieci skierowanych do pieczy zastępczej			umieszczonych w pieczy zastępczej - wysokość środków wydatkowanych na pobyt dzieci w pieczy zastępczej	
5.	Zwiększenie dostępności do dóbr kultury, sportu i rekreacji dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej w tym dla rodzin wielodzietnych	2023-2025	- GOPS, -GOK - GKRPA, -Placówki oświatowe	- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny, - Liczba zrealizowanych projektów, przedsięwzięć	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne z programów/projektów
6.	Organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży	2023-2025	-GOPS -Placówki oświatowe	-liczba osób korzystających z wypoczynku letniego	Budżet państwa Środki z zewnętrznych źródeł

Cel szczegółowy 2: Stworzenie sprawnego systemu interwencji kryzysowej i zapobieganie powstaniu sytuacji kryzysowych w rodzinach wychowujących dzieci.

L.P.	ZADANIE	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY PROGRAMU	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Podjęcie działań wspierających przez Zespół Interdyscyplinarny wobec rodzin przeżywających trudności	2023-2025	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	- liczba rodzin objętych Procedurą „Niebieskie Karty” , -liczba rodzin z dziećmi objętych procedurą „Niebieskie Karty”, - liczba dzieci dotkniętych przemocą w rodzinie, - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	Budżet gminy
2.	Zapewnienie osobom bezpiecznego schronienia w przypadku stosowania wobec nich przemocy	2023-2025	-GOPS Gminny Zespół Interdyscyplinarny PIK	-liczba osób poinformowanych o możliwości skorzystania ze schronienia w specjalistycznych ośrodkach wsparcia, - liczba osób dorosłych i dzieci, które skorzystały z pomocy w formie schronienia w SOW,	Budżet gminy
3.	Zapewnienie dostępności do konsultacji i	2023-2025	- GOPS, - PIK - OIK	- liczba osób objętych pomocą specjalistyczną - liczba rodzin, którym	Budżet gminy Budżet państwa

	specjalistycznego poradnictwa w tym rodzinnego, psychologicznego i prawnego osobom przeżywającym trudności		- Ośrodek Psychoterapii Jasło	udzielono pomocy specjalistycznej,	Środki zewnętrzne z programów/projektów
4.	Realizacja programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych	2023-2025	- placówki oświatowe -Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna -GKRPA -GOPS	- liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych - liczba dzieci i młodzieży objętych w/w programami	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne z programów/projektów
5.	Organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działań rodzin wspierających	2023-2025	Gmina Jasło GOPS	-rodzaj i liczba działań sprzyjających tworzeniu rodzin wspierających - liczba rodzin wspierających - liczba przeprowadzonych szkoleń	Budżet gminy
6.	Praca socjalna z rodzinami	2023-2025	-GOPS	- liczba rodzin objętych wsparciem socjalnym pracowników socjalnych	Budżet gminy Budżet państwa
7.	Rozpowszechnianie informacji dla rodzin na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemu.	2023-2025	-GOPS -GZI	-liczba rozpowszechnionych informacji na temat możliwości poradnictwa rodzinnego i psychologicznego oraz uzyskania pomocy w przypadku doświadczenia problemu.	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne z programów/projektów

Cel Szczegółowy 3: Monitorowanie sytuacji rodzin z dziećmi szczególnie rodzin wykazujących trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych

L.P.	ZADANIE	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY PROGRAMU	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Zapewnienie usług asystenta rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	2023-2025	GOPS Zespół d/s Asysty	- liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny - liczba dzieci przebywających w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny, - liczba posiedzeń Zespołu do Spraw Asysty	Budżet gminy Budżet państwa

2.	Monitorowanie sytuacji rodzin w procesie wzmocnienia lub odzyskiwania zdolności do pełnego funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych	2023-2025	GOPS GZI	- liczba rodzin z dziećmi objętych pracą socjalną, - liczba kart pracy socjalnej w rodzinach z dziećmi objętych procedurą Niebieskie Karty, - liczba zawartych kontraktów socjalnych,	Budżet gminy Budżet państwa
3.	Monitorowanie sytuacji edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2023-2025	-Placówki oświatowe	- liczba monitorowanych dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	Budżet gminy
4.	Prowadzenie badań, diagnoz w zakresie funkcjonowania rodzin z dziećmi z terenu Gminy Jasło	2024	GOPS	- liczba przeprowadzonych diagnoz, - liczba osób biorących udział w badaniu	Budżet gminy Środki zewnętrzne z programów/projektów

Cel szczegółowy 4: Rozwój kompetencji zawodowych osób pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

L.P.	ZADANIE	OKRES REALIZACJI	REALIZATORZY PROGRAMU	WSKAŹNIKI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
1.	Organizowanie i finansowanie szkoleń dla asystentów rodziny w celu podniesienia kwalifikacji i kompetencji	2023-2025	GOPS	-liczba odbytych szkoleń,	Budżet gminy Środki zewnętrzne z programów/projektów
2.	Organizacja i finansowanie szkoleń, konferencji dla osób zajmujących się zawodowo pracą z rodziną	2023-2025	GOPS	- liczba zrealizowanych/odbytych szkoleń - liczba osób uczestniczących w szkoleniach.	Budżet gminy Budżet państwa Środki zewnętrzne z programów/projektów

Źródło: Opracowanie własne.

ROZDZIAŁ VI

MONITORING, EFEKTYWNOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU

Wdrożenie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Jasło na lata 2023-2025 jest procesem, w realizację którego zaangażowane będą wszystkie osoby i podmioty, których aktywność wiąże się ze wspieraniem rodziny i dziecka, w szczególności Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja, instytucje oświatowe i ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe. Realizacja celów Programu będzie monitorowana w oparciu o wskaźniki określone w rozdziale VI oraz w oparciu o sprawozdania podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasle. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w Programie.

Oczekiwanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucia bezpieczeństwa socjalnego, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego wsparcia dla rodziny i dziecka. Stworzenie wielopłaszczyznowego wsparcia dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

Dzięki ścisłej współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz dobra rodzin przewiduje się rozbudowanie zintegrowanego systemu pomocy w zakresie wspierania rodzin. System powinien opierać się na szybkim i skutecznym przepływie informacji między instytucjami, a także na tworzeniu zespołów wspierających rodziny w kryzysie.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO

NA LATA 2023-2025

Zintegrowane działania instytucji i organizacji mają przyczynić się do zminimalizowania negatywnych skutków sytuacji kryzysowych w rodzinie, przyczyniać się do poprawy funkcjonowania rodzin, a tym samym zapobiegać umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej.

Aby realizacja Programu była skuteczna, należy objąć pomocą i wsparciem asystenta rodziny większą liczbę rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Dzięki rzetelnej współpracy zauważalny będzie wzrost radzenia sobie z trudnościami i poprawa funkcjonowania rodziny.

Działania *Gminnego Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Jasło na lata 2023-2025* będą realizowane i wdrażane zgodnie z potrzebami i możliwościami finansowymi gminy. Podstawowym źródłem finansowania Programu będą: budżet gminy, budżet państwa oraz środki zewnętrzne, w tym fundusze unijne.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Monitoring oraz ewaluacja Programu Wspierania Rodziny odbywać się będzie poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych.

Uzyskane dane będą podstawą do oceny wartości Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2023–2025 oraz pomogą w dalszym planowaniu, realizacji oraz rozwoju jego działań. Ewaluacja będzie miała na celu wskazanie kierunku ewentualnych zmian w zapisach programu. Pozwoli to na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń programowych oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na realizację Programu.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZIN DLA GMINY JASŁO

NA LATA 2023-2025

Źródła:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Europejska Karta Społeczna sporządzona w Turynie w dniu 18 października 1961 r. (Dz. U.99 r. 8. 67).
3. D. Lalak., T. Pilch, (red) *Elementarne pojęcia pedagogiki społecznej i pracy socjalnej*, Warszawa 1999r., s.220.
4. Dane pochodzące ze sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasle.
5. Dane statystyczne z Referatu Ewidencji Ludności Gminy Jasło.

Spis tabel:

- Tabela nr 1 Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2019-2021.
- Tabela nr 2. Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.
- Tabela nr 3. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.
- Tabela nr 4. Liczba rodzin niepełnych objętych pomocą społeczną w latach 2019-2021.
- Tabela nr 5. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia asystenta rodziny.
- Tabela nr 6. Liczba rodzin objętych pracą socjalną w latach 2019-2021
- Tabela nr 7. Liczba wydanych Kart Dużej Rodziny na przełomie lat 2019-2021.
- Tabela nr 8. Liczba dzieci korzystających z posiłku w szkole oraz wydatki na realizację Programu.
- Tabela nr 9. Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń rodzinnych z wyszczególnieniem.
- Tabela nr 10. Liczba rodzin objętych wsparciem z systemu świadczeń alimentacyjnych.
- Tabela nr 11. Liczba dzieci objętych świadczeniem 500+.
- Tabela nr 12. Liczba dzieci objętych wsparciem w ramach świadczenia „Dobry start”.
- Tabela Nr 13. Liczba dzieci korzystających ze stypendium szkolnego.
- Tabela nr 14. Liczba dzieci z Gminy Jasło umieszczonych w pieczy zastępczej oraz środki finansowe przeznaczone na ten cel.
- Tabela nr 15. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA.
- Tabela nr 16. Statystyka interwencji Policji zakończonych wypełnieniem Niebieskiej Karty, Liczba doświadczających przemocy i sprawców przemocy na terenie Gminy Jasło w latach 2019-2021.
- Tabela nr 17. Analiza SWOT.
- Tabela nr 18. Cele i działania programu.

Spis wykresów:

- Wykres nr 1. Liczba mieszkańców Gminy Jasło w latach 2019-2021.